

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2018/19:SfU15

Socialavgifter

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. lägre socialavgifter för unga och för små företag samt om undantag från kravet på att betala socialavgifter.

I betänkandet finns två reservationer (SD, C).

Behandlade förslag

Tolv yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Nedsättning av socialavgifter	5
Undantag från kravet på att betala socialavgifter	8
Frågor om socialavgifter i övrigt	10
Reservationer	11
1. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (C)	11
2. Undantag från kravet på att betala socialavgifter, punkt 2 (SD)	11
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nedsättning av socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:777 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 2,

2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,

2018/19:1245 av Ann-Sofie Alm (M),

2018/19:2466 av Mikael Oscarsson (KD),

2018/19:2496 av Per Åsling (C) och

2018/19:2537 av Per Åsling (C).

Reservation 1 (C)

2. Undantag från kravet på att betala socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:170 av Mattias Ingesson (KD),

2018/19:2321 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5 och

2018/19:2653 av Saila Quicklund (M).

Reservation 2 (SD)

3. Frågor om socialavgifter i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4 och

2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 4.

Stockholm den 26 februari 2019

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M), Solveig Zander (C), Nooshi Dadgostar (V), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Julia Kronlid (SD), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD), Mats Berglund (MP), Arin Karapet (M), Linda Lindberg (SD), Fredrik Malm (L), Anne Oskarsson (SD), Hannah Bergstedt (S) och Erica Nådin (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden från allmänna motions- tiden 2018/19. Motionerna tar bl.a. upp frågor om lägre socialavgifter för unga och för små företag samt om differentierade socialavgifter och undantag från kravet på att betala socialavgifter.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Nedsättning av socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lägre socialavgifter för unga och för små företag, om differentierade socialavgifter och om att slopa den allmänna löneavgiften.

Jämför reservation 1 (C).

Gällande ordning

Socialavgifter för unga

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen och består dels av arbetsgivaravgifter för anställda, dels av egenavgifter främst för fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet. Till dessa avgifter kommer en allmän löneavgift om 11,62 procent. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är 31,42 procent av den anställdes bruttolön, inklusive den allmänna löneavgiften. Egenavgifterna är 28,97 procent, inklusive den allmänna löneavgiften, om inte annan karenstid än sju dagar har anmälts till Försäkringskassan.

Den 1 juli 2007 sänktes socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, till hälften för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 25 år. Därefter, under perioden den 1 januari 2009 till 1 juni 2016, justerades reglerna om nedsättning av avgifterna för unga flera gånger. Den 1 juni 2016 togs nedsättningen bort (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1, rskr. 2015/16:51).

Socialavgifter för småföretag och regional nedsättning

Enligt 3 kap. 18 § socialavgiftslagen (2000:980) ska avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget för inkomst av aktiv näringsverksamhet, dock högst med 15 000 kronor per år, när egenavgifter beräknas för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Som förutsättning för avdraget gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång inte har fyllt 65 år samt inte bara ska betala ålderspensionsavgiften.

Genom lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021 har det införts en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna för den som är enskild näringsidkare och som anställer sin första medarbetare (s.k. växa-stöd). Sänkningen innebär att endast ålderspensionsavgift, som uppgår till 10,21 procent, betalas på den del av ersättningen som inte överstiger 25 000 kronor per månad, under en period av som

längst tolv månader. Sänkningen avser den anställde som först får avgiftspliktig ersättning i företaget. Som förutsättningar gäller att personen anställs efter den 31 mars 2016 och att arbetsgivaren sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag eller att arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag. Den 1 januari 2018 utvidgades växa-stödet till att omfatta även enmansföretag som är aktieföretag och handelsbolag.

Enligt lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) får arbetsgivare och näringsidkare som är verksamma i vissa angivna kommuner i bl.a. Norrbottens, Jämtlands och Dalarnas län göra avdrag vid beräkning av socialavgifter och allmän löneavgift. Företag som är verksamma i dessa stödområden får ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget när den allmänna löneavgiften och egenavgifterna eller arbetsgivaravgifterna beräknas. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad och för näringsidkare till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Motionerna

Nedsättning av socialavgifter för unga och för små företag m.m.

I motion 2018/19:777 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att sänka arbetsgivaravgifterna för unga under 20 år. Många arbetstillfällen skapas enligt motionären av småföretagen, och många företagare vill anställa men de höga kostnaderna är avskräckande.

I motion 2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för småföretag. Storleken på arbetsgivaravgiften påverkar sysselsättning och företagens expansionsmöjligheter. Därför finns det enligt motionären skäl att se över och förenkla regelverken och arbetsgivaravgifterna för småföretag.

I motion 2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om möjligheten att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretag. Många småföretag vill anställa, men de höga kostnaderna är enligt motionären ett hinder.

I motion 2018/19:2496 av Per Åsling (C) begärs ett tillkännagivande om att överväga ett utvidgat växa-stöd så att det även omfattar enkla bolag. Att inte enkla bolag omfattas av bestämmelserna innebär enligt motionären en diskriminering.

I motion 2018/19:2466 av Mikael Oscarsson (KD) begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att avskaffa den allmänna löneavgiften. Avgiften infördes 1995 för att finansiera Sveriges medlemskap i EU. Då var avgiften 1,5 procent av löneunderlaget. I dag är den 10,72 procent. Enligt

motionären är avgiftsuttaget bara ett sätt att få in skatteinkomster utan skattebetalarnas vetskap.

Regional nedsättning

I motion 2018/19:1245 av Ann-Sofie Alm (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa differentierade arbetsgivaravgifter. I Norge finns det enligt motionären ett system för differentierade avgifter i glesbygd som stimulerar företagen att anställa och samtidigt ökar den lokala tillväxten.

Även i motion 2018/19:2537 av Per Åsling (C) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att utarbeta ett system för regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. I motionen hänvisas till det norska systemet som syftar till att ge alla delar av landet rättvisa konkurrensförutsättningar.

Utskottets ställningstagande

För socialförsäkringssystemets legitimitet är det principiellt viktigt att så långt som möjligt upprätthålla ett samband mellan de socialavgifter som betalas och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera. Riksdagen har emellertid i flera fall frångått principen om samband mellan avgifter och förmåner och ställt sig bakom olika förslag om nedsättning av socialavgifterna eftersom det har ansetts nödvändigt att använda avgifterna för andra syften än de föreskrivna, t.ex. för sysselsättningsskapande åtgärder för unga. Tidigare nedsättningar av socialavgifterna för unga gav dock inte tillfredsställande resultat eftersom resurserna huvudsakligen satsades på ungdomar som ändå skulle ha fått ett arbete.

Utskottet ser positivt på att Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet har kommit överens om att det bl.a. ska införas ett ingångsavgift som innebär att arbetsgivaravgifterna slopas de två första åren för ungdomar utan gymnasieutbildning och för nyanlända. Förslaget ska presenteras i budgetpropositionen för 2020. Härigenom tas enligt utskottet på ett bättre sätt än tidigare sikte på ungdomar som behöver hjälp att etablera sig på arbetsmarknaden.

Enligt utskottet är det angeläget att åtgärder också vidtas för att stimulera framför allt de små företagens vilja att växa, bl.a. genom att anställa. Vissa åtgärder har redan vidtagits i syfte att stimulera nyanställningar, öka sysselsättningen och uppmuntra till företagande. Det gäller det s.k. växa-stödet som infördes den 1 januari 2017 och gäller t.o.m. 31 december 2021. Stödet innebär nedsatta arbetsgivaravgifter under ett år för enmansföretag som anställer sin första medarbetare. För den personen betalar företaget enbart ålderspensionsavgift. Den 1 januari 2018 utvidgades växa-stödet till att omfatta även enmansföretag som är aktieföretag eller handelsbolag.

I enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet om att uttaget av arbetsgivaravgifter ska sänkas som ett led i en gynnsam beskattning för växande

företag har regeringen nu aviserat ett förslag som innebär att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för den första anställda ska förlängas från 12 månader till 24 månader. Förslaget avses träda i kraft den 1 augusti 2019 men tillämpas på anställningar som påbörjas efter den 28 februari 2019.

Sedan länge finns det en möjlighet att i vissa stödområden reducera avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifterna, egenavgifterna och den allmänna löneavgiften. Denna möjlighet har utformats så att den relativt sett gynnar små företag i glesbygden. Dessutom kan enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag medges viss nedsättning av egenavgifterna för att starta, driva och utveckla företag.

Med hänsyn till kommande förslag och med beaktande av de stödsatser som redan finns är utskottet i nuläget inte berett att ställa sig bakom motioner om ytterligare nedsättning av socialavgifterna vare sig för små företag, för företag i glesbygd eller för unga. Inte heller anser utskottet att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen om att utvidga växa-stödet till att omfatta enkla bolag, om att införa ett system med differentierade arbetsgivaravgifter eller om att ändra uttaget av den allmänna löneavgiften.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:777 (M) yrkande 3, 2018/19:926 (M) yrkande 2, 2018/19:930 (M) yrkande 3, 2018/19:1245 (M), 2018/19:2496 (C), 2018/19:2537 (C) och 2018/19:2466 (KD).

Undantag från kravet på att betala socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett utökat undantag från kravet på att betala socialavgifter.

Jämför reservation 2 (SD).

Gällande ordning

Ersättning till idrottsutövare från ideella föreningar som har till ändamål att främja idrottslig verksamhet är enligt 2 kap. 19 § socialavgiftslagen avgiftsfri om ersättningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp. Prisbasbeloppet för 2019 är 46 500 kronor.

Idrottsutövare ansågs ursprungligen generellt bedriva en hobbyverksamhet eller ideell verksamhet. Ersättningen kom dock att i samband med skattereformen (prop. 1989/90:110) jämföras med ersättning på grund av anställning, och den avgiftsbelades därför den 1 januari 1991. Dessförinnan hade ersättningar till idrottsutövare som under ett år understeg ett halvt basbelopp varit undantagna från kravet på arbetsgivaravgifter. Den 1 april 1991 återinfördes den halva basbeloppsregeln. I förarbetena anges att med idrottsutövare menas även tränare, vilket i sin tur omfattar gymnastikinstruktörer, domare eller därmed jämförbara slag av funktionärer. Däremot är sådana funktionärer vars

verksamhet i föreningen huvudsakligen utgörs av administrativa uppgifter, t.ex. styrelseuppdrag och liknande, normalt inte att hänföra till denna grupp.

Med idrottslig verksamhet avses normalt sådan verksamhet som anordnas av en organisation som är ansluten till Riksidrottsförbundet eller annan jämförbar organisation (prop. 1990/91:76). I ett avgörande från Regeringsrätten 1999 (RÅ 1999 ref. 25) slogs det fast att Friluftsförbundet ska anses vara en sådan ideell organisation vars huvudsyfte är att främja idrottslig verksamhet, och dess aktiva lägerledare ska anses vara sådana funktionärer som jämställs med idrottsutövare. I ett avgörande från Kammarrätten i Jönköping 1999 slogs det fast att verksamhet som Svenska Kennelklubben bedriver i samband med hundtävlingar inte kan anses som idrottslig verksamhet som ger avgiftsbefrielse.

Motionerna

I motion 2018/19:2653 av Saila Quicklund (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av den s.k. halva basbeloppsregeln.

I kommittémotion 2018/19:2321 av Cassandra Sundin (SD) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om en ändring i socialavgiftslagen. Basbeloppsregeln bör enligt motionären omfatta även Svenskt Friluftsliv då olika former av friluftsliv bidrar till ökad folkhälsa.

I motion 2018/19:170 av Mattias Ingeson (KD) begärs ett tillkännagivande om att det bör göras en översyn av stödet till idrottsrörelsen. Det är enligt motionären en självklarhet att även andra typer av ideella organisationer ska omfattas av basbeloppsregeln samt att regeln inte bara ska gälla idrottsutövare utan även andra som arbetar i organisationen, t.ex. administratörer, kassörer och vaktmästare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att inkomster i samband med idrottsutövning, rent principiellt, i likhet med alla andra inkomster bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner och därmed leda till att socialavgifter betalas. Av det skälet anser utskottet att undantaget för idrottsföreningar från att i vissa fall betala arbetsgivaravgifter inte bör utvidgas eftersom det skulle innebära en urholkning av bl.a. den enskildes pensionsskydd.

Mot bakgrund av vad som nu anförts finns det enligt utskottet inte tillräckliga skäl för att föreslå ett tillkännagivande om ett utvidgat undantag från kravet på att betala socialavgifter. Utskottet avstyrker därför motionerna 2018/19:2653 (M), 2018/19:2321 (SD) yrkande 5 och 2018/19:170 (KD).

Frågor om socialavgifter i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om frivilliga socialavgifter.

Motionerna

I motion 2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter. Den som beviljas expertskatt bör ges möjlighet att välja bort svenska socialförsäkringar. Avgifter behöver då inte betalas och det blir billigare för företagen att rekrytera specialistkompetens från andra länder då lönen kan bli generösare. Ett likalydande yrkande finns i motion 2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 4.

Utskottets ställningstagande

Den lagstiftning som gäller för uttag av socialavgifter är avsedd att finansiera olika socialförsäkringsförmåner. Något utrymme för den enskilde att välja bort socialförsäkringarna eller delar av dem för att arbetsgivaren i stället för att betala socialavgifter ska kunna ge den anställde en högre lön finns inte. Utskottet ser inte något skäl för att föreslå ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionerna 2018/19:2573 (M) yrkande 4 och 2018/19:2574 (M) yrkande 4. Motionerna avstyrks därmed.

Reservationer

1. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:1245 av Ann-Sofie Alm (M) och
2018/19:2537 av Per Åsling (C) samt
avslår motionerna

2018/19:777 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,
2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 2,
2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 3,
2018/19:2466 av Mikael Oscarsson (KD) och
2018/19:2496 av Per Åsling (C).

Ställningstagande

I Norge finns ett väl fungerande system med regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Syftet är att ge alla delar av landet rättvisa konkurrensförutsättningar. De regionalt differentierade arbetsgivaravgifterna skapar bättre förutsättningar att driva företag och attraherar fler att bosätta sig långt ifrån de större städerna. Det finns således skäl för Sverige att införa ett sådant system. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag till ett system med regionalt differentierade arbetsgivaravgifter. Genom ett sådant system skapas ett byråkratiskt och enkelt sätt att förbättra företagsklimatet på den svenska landsbygden.

2. Undantag från kravet på att betala socialavgifter, punkt 2 (SD)

av Julia Kronlid (SD), Linda Lindberg (SD) och Anne Oskarsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2321 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 5,
bifaller delvis motion
2018/19:2653 av Saila Quicklund (M) och
avslår motion
2018/19:170 av Mattias Ingesson (KD).

Ställningstagande

Medlemsorganisationer som är anslutna till Svenskt Friluftsliv bör omfattas av undantaget i socialavgiftslagen på samma sätt som organisationer anslutna till Riksidrottsförbundet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som möjliggör att även dessa organisationer kan undantas. De skulle då befrias från att betala socialavgifter upp till ett halvt prisbasbelopp.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:170 av Mattias Ingesson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av stödet till idrottsrörelsen bör göras och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:777 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att sänka arbetsgivaravgifterna för unga under 20 år och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:926 av Edward Riedl (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över storleken på arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:930 av Sten Bergheden (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över en sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1245 av Ann-Sofie Alm (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa differentierade arbetsgivaravgifter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2321 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändring av socialavgiftslagen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2466 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att avskaffa den allmänna löneavgiften och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2496 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett utvidgat växa-stöd så att det även omfattar enkla bolag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2537 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utarbeta ett system för regionalt differentierade arbetsgivaravgifter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2653 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att låta Svenskt Friluftsliv omfattas av socialavgiftslagens s.k. halva basbeloppsregel och tillkännager detta för regeringen.